

MEDIJI O ZDRAVSTVU

sreda, 09. oktobar 2019.godine

***KZUS- Poziv za Savetovanje „Zdravstvo u Srbiji – korak ka optimalnijem sistemu“

RTS- Lončar obišao domove zdravlja u Rasinskom okrugu

RTS- U borbu za potomstvo treba ući što pre

BLIC- TRI GODINE TUGE I NOVI UDARAC ZA RODITELJE
Lekar kome se sudi za nesavesno lečenje Radenka
PONOVO RADI U BOLNICI

RTV- Festival mentalnog zdravlja u Novom Sadu i okolini

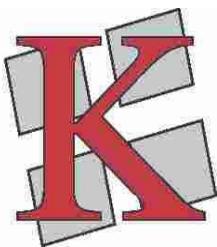
DNEVNIK- Međunarodni seminar o Vilijamsovom
sindromu u Novom Sadu

DANAS- Kako kontrolisati HIV infekciju

POLITIKA- Uskoro više lekova na recept

***DZ NOVI SAD- "Zdravo srce"

***DZ NOVI SAD- Služba laboratorijske dijagnostike –
38. godina rada

KOMORA ZDRAVSTVENIH
USTANOVA SRBIJE
BEOGRAD, Hajduk Veljkov venac 4-6
Tel.: 011/3622-523, 3622-524

BEZ KOTIZACIJE

Poštovani,

Obaveštavamo Vas da će Savetovanje koje Komora zdravstvenih ustanova Srbije tradicionalno organizuje u decembru u Vrnjačkoj Banji (u Specijalnoj bolnici „MERKUR“) biti održano od 4. do 6. decembra pod nazivom:

„Zdravstvo u Srbiji – korak ka optimalnijem sistemu“

I ovo savetovanje, kao i pet proteklih, organizovaćemo u saradnji sa Drugim projektom razvoja zdravstva Srbije Ministarstva zdravlja Republike Srbije.

Kao i svake godine, obezbedićemo učešće uglednih predavača koji će govoriti o najaktuelnijim temama u zdravstvu.

Pozivamo Vas da smeštaj rezervišete na vreme!

tel.036/618-860; 618-865, 515 -518- 0, tel/fax.036/611-873

e-mail:rezervacije@vrnjcispa.rs

PONUDA

Objekat	Vrsta sobe	Cena po danu za aranžman od tri dana
“Merkur” Novi	1/1 Mil	5.640,00 dinara
“Merkur” Novi	1/2 Mil	5.125,00 dinara
Vrsta usluge		Pansion
Objekat		“Merkur” Novi
Doplata po osobi po danu		Boravišna taksa 120,00 din. i osiguranje 35,00 din.

U cenu je uračunato:

-
- **Usluga na bazi punog pansiona** (doručak, večera - švedski sto, ručak klasično usluživanje). Za aranžman 03.12./06.12.2019. prva usluga je večera 03.12.2019.god., poslednja usluga ručak 06.12.2019.god.
  - **Svečana večera** sa muzikom 05.12.2019.god. (hladno predjelo, toplo predjelo, glavno jelo, salata, desert, hleb, jedan aperitiv i bonovi za konzumaciju pića u vrednosti od 300,00).
  - **Svakodnevni ulaz u Aqua centar "Waterfall"** (bazen površine 230 m² prečnika 17 m sa termomineralnom vodom temperature 27°C sa topovima za podvodnu masažu, virpul za 12 osoba, gejzir, badi-džet, slapovi, finska sauna, tursko kupatilo i tepidarijumi).
  - **Svakodnevni ulaz u Fitnes centar „Merkur – Gym“** (trake za trčanje, crosstraineri, bicikle, suva vesla, gladijator, kao i oprema za posebne programe).

Napomena:

- **Cene pansiona se primenjuju za boravak od tri dana.**
- **Za boravak od dva dana cena pansiona se uvećava za 15%.**
- **Za boravak od jednog dana cena pansiona se uvećava za 30%.**
- Cene pansiona su sa uračunatim PDV-om.
- Cene su izražene po osobi / po danu
- Upućivanje se vrši dostavljanjem uputa-spiska, potписаног i overenog od strane nadležnog organa, sa imenima lica koja se upućuju na korišćenje usluga i svim neophodnim podacima od uticaja na prijem za pružanje i fakturisanje usluga.
- Korisnik usluga je dužan da izvrši konačnu potvrdu rezervacija 15 dana pre početka korišćenja usluga, u protivnom Davalac usluga nije dužan da rezervisane, a nepotvrđene kapacitete stavi na raspolaganje Korisniku usluga.
- **Informacije i rezervacije tel.036/618-860; 618-865, 515 -518- 0, tel/fax.036/611-873**

e-mail:rezervacije@vrnjcispa.rs

SEKRETAR KOMORE

Snežana Rašić Đorđević, dipl. ekon.

Handwritten signature of Snežana Rašić Đorđević, consisting of stylized letters 'S' and 'Đ' followed by her name.

The screenshot shows a news article titled "Lončar obišao domove zdravlja u Rasinskom okrugu". The article discusses Minister of Health Zlatibor Lončar's visit to health facilities in the Rasinsko region, where he spoke with patients and staff about working conditions and patient care. The page includes a sidebar with other news items and a banner for an exhibition featuring Marina Abramović.

Lončar obišao domove zdravlja u Rasinskom okrugu

Ministar zdravlja Zlatibor Lončar obišao je Domove zdravlja u Rasinskom okrugu gde je sa pacijentima i zaposlenima razgovarao o uslovima rada i problemima sa kojima su suočeni.

Tokom obilaska, ministar je istakao da su problem kadrovi, odnosno, nedostatak doktora i medicinskih sestara.

Prema rečima ministra, ono na čemu lično insistira je bolji odnos svih zaposlenih pre svega u ophođenju sa korisnicima zdravstvenih usluga.

Dom zdravlja u Kruševcu, u okviru kojeg deset specijalističkih službi brine o zdravlju preko 133.000 pacijenata, u narednih mesec dana zaposliće tri lekara i pet medicinskih sestara.

Povodom nedavnih slučajeva vezanih za porodilje na ginekološkom odeljenju kruševačke bolnice, od kojih je jedna preminula u Nišu, a druga izgubila blizance, ministar Lončar je izjavio da su sprovedene unutrašnja i spoljna kontrola, da se čekaju dodatni nalazi i da će epilog nakon toga biti transparentni za sve.

Ministar zdravlja je istakao da niko neće biti zaštićen.

A screenshot of a computer screen displaying a news article from the website www.rts.rs. The article is titled "U borbu za potomstvo treba uči što pre" (In the battle for offspring, we must learn what to do). The page includes a sidebar with various news items, a video player showing a segment with two women, and a large image on the right featuring a woman in a dark dress holding two white sheets of paper. The image is part of an exhibition titled "MARINA ABRAMOVIĆ ČISTAČ" with dates "RETROSPETIVNA IZLOŽBA | 21. SEPTEMBAR 2019 – 20. JANUAR 2020".

U borbu za potomstvo treba uči što pre

Beograd će za vikend biti domaćin Drugog međunarodnog Festivala potpomognute oplodnje pod sloganom "Mislite o tome". O tom problemu se našim prostorima ne govori dovoljno, a i kad se govori, to često nije na pravi način, pa se i ne zna dovoljno o borbama koje vode parovi i pojedinci kako bi došli do potomstva.

Na Festivalu će na 10 panel diskusija govoriti stručnjaci iz zemlje i inostranstva na različite teme o neplodnosti – lečenju, pripremama za lečenje, vantelesnoj oplodnji, analizama, donaciji, surrogat materinstvu.

Priprema za festival je trajala šest meseci, rekla je predsednica Udruženja "Šansa za roditeljstvo" Sandra Jovanović gostujući u Jutarnjem programu RTS-a.

Govoreći o sloganu "Mislite o tome", Jovanovićeva kaže da ni parovi ni društvo ne misle o neplodnosti na vreme.

"Parovi u tom smislu što se ponekad predugo čeka da se krene u proces lečenja. Prolazi vreme i desi se da dođete u godine kada je to teže. Što se tiče društva – društvo ima stav prema tome kao da je to neka bolest i to je veliki problem, jer smo diskriminisani, ne osećamo se bolesnim već samo ne možemo prirodno da ostvarimo trudnoću", istakla je Jovanovićeva.

Napominje da treba više da se misli o tome šta sve neplodnost nosi sa sobom – to nisu samo medicinski, već i psihološki i emotivni problemi, utiče i na brak.

Kako je navela, to nije samo ginekološki problem, stoga će na festivalu biti prisutni i drugi stručnjaci iz 13 zemalja – endokrinolozi, hematolozi, embriolozi, psiholozi.

"Taj emotivni i psihološki deo jako utiče na mnogo ljudi. Nemogućnost da dođete do onoga što je svima prirodno dato jeste nešto što može da obeshrabri", naglasila je predsednica Udruženja "Šansa za roditeljstvo".

Za sve koji žele da dođu i konsultuju se sa stručnjacima je obavezna medicinska dokumentacija, kako bi lekari imali uvid u to dokle su parovi "stigli sa svojom borbom".

Otkako je održan prvi festival prošle godine, usvojen je Zakon o potpomognutoj oplodnji, a Grad Beograd je doneo odluku o omogućavanju četvrtog pokušaja vantelesne oplodnje o trošku grada.

Jovanovićeva je dodala da osim Beograda postoji još lokalnih samouprava koje finansiraju vantelesnu oplodnju.

Prema njenim rečima, jedna od novih procedura u Srbiji je donacija i cilj je da se na festival dovedu stručnjaci iz zemalja u kojima se to radi duže vreme.

Dodata je da 90 odsto parova odlazi u inostranstvo upravo zbog donacija.

The screenshot shows a news article from the website of the newspaper BLICK. The main headline reads "TRI GODINE TUGE I NOVI UDARAC ZA RODITELJE" (Three years of suffering and another blow for parents). Below the headline, it says "Lekar kome se sudi za nesavesno lečenje Radenka PONOVO RADI U BOLNICI" (The doctor who is sued for negligent treatment of Radenko is again working in the hospital). The article is dated 08.10.2019, 20:14. On the left side, there is a sidebar for "Direktna Banka" with text like "Mi razumemo finansije, Razumemo život, Razumemo Vas.", "Zato dajemo direktnе odgovore, U manje od pet reči.", and "Dobro došli u Direktnu Banku.". On the right side, there is a sidebar for "Za sve informacije o proizvodima i uslugama Direktna Banka pozovite Info centar: + 381 11 333 6000 ili posetite: direktnabanka.rs". The bottom of the screenshot shows the Windows taskbar with icons for various applications.

TRI GODINE TUGE I NOVI UDARAC ZA RODITELJE Lekar kome se sudi za nesavesno lečenje Radenka PONOVO RADI U BOLNICI

Tri godine je prošlo od tragedije koja je potresla ne samo Loznicu, već i celu Srbiju, kada je tada osmogodišnji dečak Radenko Nikodinović (8) preminuo od sepse kao posledice preloma ruke. Sudski proces, međutim, medicinskim radnicima za nesavesno lečenje i dalje tapka u mestu, a jedan od lekara ponovo radi u lozničkoj bolnici.

Sudeći prema rečima Radenkovićih roditelja, sudski proces protiv zdravstvenih radnika nije odmaklo daleko iako je suđenje iz Loznice zbog mogućih pritisaka na sud premešteno u Šabac.

Moguće ponovo veštačenje

- Pre dvadesetak dana smo imali suđenje, međutim, ono je odloženo jer su neki iskazi promenjeni, posebno veštaka iz Novog Sada, te je moguće ponovno veštačenje, pa potom nastavak suđenja - kaže za "Blic" Milan Nikodinović, otac malenog [Radenka](#).

Suđenje se u slučaju malog Radenka vodi protiv troje lekara koji su osumjavičeni za nesavesno lečenje, međutim iako je ortopedu koji je nakon preloma ruke hospitalizovao malog Radenka oduzeta licenca, on prema rečima Radenkovićih roditelja radi u lozničkoj bolnici.

- Mi ga nismo videli, ali kako ljudi pričaju tu je, viđaju ga da radi - kaže Milan.

Doktor ponovo radi u bolnici

"Blic" je dobio potvrdu da jedan od ove trojice lekara zaista i vratio u bolnicu.

Kako je "Blicu" rečeno iz službe za komunikaciju sa medijima Opštine bolnice Loznica, doktor Dobrivoje Bojanić koji je hospitalizovao Radenka, radi u ovoj bolnici, ali ne kao lekar.

- Dr Bojanić se bavi administrativnim poslovima, ne radi kao doktor - kratko je rekla portparolka bolnice.

Ovim povodom kontaktirali smo i Ministarstvo zdravlja, gde nam je rečeno da time što je dr Dobrivoje Bojanić zaposlen u opštjoj bolnici u Lozniči na administrativnim poslovima, nije prekršen nijedan zakon.

- Sve dok se suđenje ne završi i presuda ne postane pravosnažna, bilo kakvo udaljavanje i sa tog radnog mesta na poslovima administracije bilo bi neosnovano - rekli su za "Blic" iz Ministarstva zdravlja.

Kako nezvanično saznajemo, dr Bojanić neće raditi sa pacijentima do okončanja sudskog postupka.

Ponovo prolazili kroz celu tragediju

Suđenje lekarima za nesavesno lečenje u slučaju smrti osmogodišnjeg dečaka otpočeto je Lozniči u kojoj je Radenko i lečen, međutim početkom 2018. godine čitav proces je posle izuzeća troje sudske Krivičnog odeljenja Osnovnog suda u Lozniči premešten u Osnovni sud u Šapcu.

Tada je porodica Nikodinović morala ponovo da proživi mučan proces davanja iskaza, budući da su i oni i optuženi radnici morali ponovo da daju svoje izjave.

Kako je "Blic" već pisao, roditelji su tom prilikom ostali pri iskazu datom ranije, ponavljajući da dečak nije hospitalizovan ni posle dva dana kada su se javili žaleći se na otok ruke, temperaturu i pogoršano stanje njihovog sina.

S druge strane, na saslušanju medicinskog osoblja, jedna od medicinskih sestara tvrdila je da su roditelji odbili da ostave dete na odeljenju, ali, kako je rekla, taj deo nije čula iz razgovora između roditelja i

dečaka, već je u "protokol upisala po nalogu ortopeda dr Dobrivoja Bojanića koji je hospitalizovao Radenka".

Iz tadašnjih izjava lozničkih medicinskih radnika čulo se da nisu bili upoznati sa stepenom pogoršanja zdravstvenog stanja niti šta je dečak uzimao od terapije, te da su neke od odluka doneli na osnovu međusobnog poverenja u stručnost ortopeda.

Ministarstvo zdravlja razrešilo direktorka bolnice

Ministar zdravlja Zlatibor Lončar je tom prilikom odredio smenu direktora bolnice u Loznici zbog propusta u radu. Takođe, Ministarstvo zdravlja je protiv ortopeda Bojanića početkom novembra 2016. godine podnelo krivičnu prijavu zbog nesavesnog pružanja lekarske pomoći.

Kasnije, tokom saslušanja svedoka optužnica je proširena i na lekare sa Instituta za majku i dete.

Kako se sve desilo?

Tragedija kakvu će loznički kraj pamtiti dogodila se šest dana posle preloma ruke koji je dečak Radenko zadobio u nedelju 2. oktobra tokom igre, spuštajući se niz tobogan.

Njega su roditelji istog dana prevezli do lozničke bolnice gde mu je na odeljenju ortopedije ukazana pomoć i stavljen gips.

Prema tvrdnjama oca Milana i majke Zorice, dečak nije zadržan u bolnici iako je na ruci bio otvoren prelom, a komplikacije i temperatura javile se se kod kuće već iste večeri.

Tek u sredu, kada je bilo očigledno da se dečak ne oseća dobro i da je ruka modra, zadržan je na odeljenju, a iste večeri upućen u Institut za majku i dete u Beogradu.

Borba lekara da Radenku spasu najpre ruku, a potom i život, nije dala željene rezultate i dečak je zbog infekcije preminuo u subotu 8. oktobra oko 9.45.

Od tog dana počinje borba roditelja za pravdu.

The screenshot shows a news article from RTV (Radio-Televizija Vojvodine) dated October 9, 2019, at 08:33. The article is titled "Festival mentalnog zdravlja u Novom Sadu i okolini". It discusses the fourth edition of the festival, which will take place from October 10 to 20, 2019, under the slogan "Životne krize – i rizik i šansa". The festival will open with a tribune titled "Životne krize i izazovi današnjice" on October 10 at 18:00 in Kafe "Bulevar Books" (Bulevar Mihajla Pupina 6). The website features a navigation bar with links to Vesti, Ekonomija, Sport, Kultura, Život, Mladi, Servisi, and RTV. On the right side, there is a sidebar with a list of top news items and a weather forecast for Novi Sad.

Festival mentalnog zdravlja u Novom Sadu i okolini

NOVI SAD - U Novom Sadu će se održati četvrti po redu Festival mentalnog zdravlja od 10. do 20. oktobra pod sloganom "Životne krize – i rizik i šansa".

Festival će otvoriti tribina pod nazivom „Životne krize i izazovi današnjice“, koja će se održati 10. oktobra u 18 časova u Kafe – knjižari „Bulevar Books“ (Bulevar Mihajla Pupina 6).

Festival organizuje Institut za javno zdravlje Vojvodine u saradnji sa preko 40 ustanova i organizacija, a povodom obeležavanja 10. oktobra Svetskog dana mentalnog zdravlja. Aktivnosti je podržala Gradska uprava za zdravstvo Grada Novog Sada.

Festival nudi sugrađanima priliku da kroz kreativne i psihološke sadržaje nauče na koje sve načine mogu da brinu o svom mentalno zdravlju i doprinose blagostanju zajednice. Takođe, Festival se fokusira na važna društvena pitanja koja se tiču individualnih, interpersonalnih i društvenih činilaca u uspešnom prevladavanju životnih kriza.

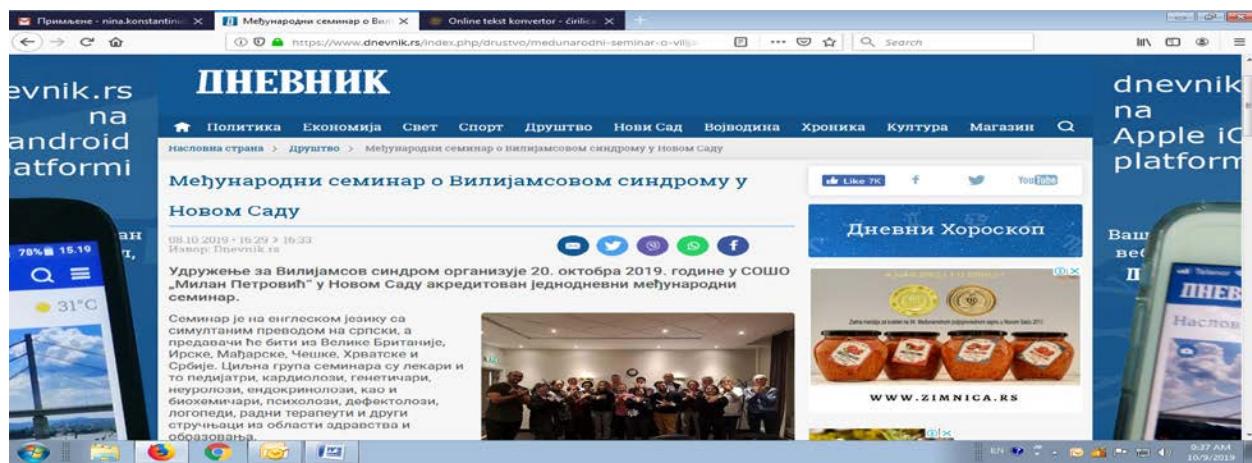
Tema ovogodišnjeg Festivala mentalnog zdravlja jesu „životne krize“. U kontekstu mentalnog zdravlja krize imaju važno mesto budući da su neizbežni i sastavni deo života svakog pojedinca, porodice, zajednice. Često ih karakterišu poteškoće u uobičajenom funkcionisanju poput psihološke vulnerabilnosti i/ili doživljaja neravnoteže, tuga, doživljaj bespomoćnosti, ljunje, poteškoće sa spavanjem itd. Različiti događaji mogu biti okidači životnih kriza, pa tako kriza može biti deo očekivanog razvojnog puta, kada se odnosi na period razrešavanja razvojnih zadataka i izazova karakterističnih za većinu ljudi u određenom životnom dobu. Ovakve krize se mogu predvideti jer se preklapaju sa kalendarskim uzrastom na kojem se očekuju (npr. polazak u školu, odlazak u penziju).

Istovremeno, određene krize mogu biti situacionog karaktera, pri čemu su okidači nepredvidivi, odnosno za njih je priprema gotovo nemoguća (kao što je gubitak posla ili smrt bliske osobe). Pojedini stresni događaju mogu nastupiti neočekivano, a pritom mogu značajno da ugroze bezbednost ili život ljudi (npr. poplave). Često krizu izazivaju i događaji koje osoba opaža kao gubitak, npr. to mogu biti gubitak identiteta odnosno određene uloge u životu (poput razvoda i gubitak uloge bračnog partnera), gubitak sigurnosti (npr. porodice izbačene iz svojih domova) i gubitak očekivanja (parovi sa sterilitetom). Kao što se može videti, razni događaji na gotovo svim uzrastima mogu dobiti značenje krize.

Važno je napomenuti da kriza zahteva angažovanje individualnih resursa i strategija prevladavanja, ali u nekim slučajevima krize mogu da zahtevaju i uključenost šireg društvenog sistema. Društvo i sredina mogu da utiču na obezbeđivanje resursa koje pomažu u uspešnom prevazilaženju kako razvojih tako i situacionih kriza (npr. stopa siromaštva, dostupnost javnih službi, stepen poštovanja ljudskih prava itd.). Pojedine krize mogu biti društvene, odnosno da obuhvate istovremeno veći broj ljudi, dok neki događaji mogu istovremeno predstavljati individualnu životnu krizu (poput gubitka posla) i društveni problem, ukoliko je stopa takvih događaja u društvu velika.

Uticaj negativnih događaja na psihološko funkcionisanje je vrlo kompleksan. Iako krize mogu da naruše psihološko funkcionisanje i mentalno zdravlje, one istovremeno mogu da pruže mogućnost rasta i razvoja. Naime, dobro funkcionisanje uprkos negativnim događajima je čest fenomen. Izloženost negativnim događajima može da pruži mogućnost osobi da nauči veštine i da razvije adaptivne strategije koje može da koristi u susretu sa nekim budućim stresnim iskustvima. Samim tim, kriza ne mora nužno da prestavlja rizik za pojedinca ili društvo, već može da se odnosi i na mogućnost i šansu za razvojem i napredovanjem.

ДНЕВНИК

Međunarodni seminar o Vilijamsovom sindromu u Novom Sadu

Udruženje za Vilijamsov sindrom organizuje 20. oktobra 2019. godine u SOŠO „Milan Petrović“ u Novom Sadu akreditovan jednodnevni međunarodni seminar.

Seminar je na engleskom jeziku sa simultanim prevodom na srpski, a predavači će biti iz Velike Britanije, Irske, Mađarske, Češke, Hrvatske i Srbije. Ciljna grupa seminara su lekari i to pedijatri, kardiolozi, genetičari, neurolozi, endokrinolozi, kao i biohemičari, psiholozi, defektolozi, logopedi, radni terapeuti i drugi stručnjaci iz oblasti zdravstva i obrazovanja.

- Ciljevi edukacije su da se stručnjacima iz oblasti zdravstva i rehabilitacije pruže osnovne informacije o zdravstvenom, kognitivnom i psihološkom profilu dece i odraslih sa Vilijamsovim sindromom (VS), da se evropski naučnici i istraživači koji se bave Vilijamsovom sindromom povežu da stručnjacima iz oblasti zdravstva u Srbiji, da se uspostavi saradnja između stručne zajednice u oblasti obrazovanja i zdravstva, što je od ključnog značaja za podizanje svesti o ovoj retkoj bolesti, da se podiže svest šire javnosti o Vilijamsovom sindromu, čime bi se poboljšao kvalitet života osoba sa VS, kao i da se omogući rana dijagnoza VS i ranija intervencija, što je od ključnog značaja za očuvanje zdravlja osoba sa VS i sprečavanje njihove prerane smrti - kaže Sabina Halupka resetar iz ovog Udruženja.

Vilijamsov sindrom (VS) poznat i kao Vilijams Beuren sindrom je genetski poremećaj izazvan mikrodelecijom dvadesetakgena na hromozomu 7. U najvećem broju slučajeva, mala je verovatnoća da će se mikrodelecija javiti u sledećoj trudnoći, a bolest jednakog pogoda i devojčice i dečake.

Prijave za seminar

Prijave za seminar primaju se isključivo mejlom, na adresu udruzenjevilijams@gmail.com uz dokaz o uplati od 2.000 dinara na račun 160-481650-38, Banka Intesa, a primalac je Udruženje za Vilijamsov sindrom, Mičurinova 54/10, 21000 Novi Sad, a kao svrha uplate navodi se "kotizacija za seminar o VS".

Niska težina bebe po rođenju kao i teškoće sa hranjenjem prvi su simptomi. Obično odmah može da se utvrdi i višak kalcijuma u krvi ili u urinu, kao i supravalvularna aortna stenoza i periferalna pulmonarna stenoza koje su prisutne kod velikog broja beba sa VS. Facialna dismorfija može da se primeti već u prvih nekoliko nedelja po rođenju.

- Vilijamsov sindrom prate srčane, gastrointestinalne, genitourinarne, muskuloskeletalne i ostale smetnje. Česta su suženja supravalvularne aorte, periferne pulmonarne arterije i renalne arterije. Srčane smetnje su skoro uvek prisutne i ponekad zahtevaju hiruršku intervenciju, te su kardiološki pregledi obavezni tokom celog života. Hiperkalcemija i hiperkalciurija su česta pojava u ranom detinjstvu. Redovne kontrole kod odgovarajućih specijalista su neophodne usled često prisutnog visokog krvnog pritiska, visokog bubrežnog pritiska, infekcija urinarnog trakta, kao i gastrointestinalnih abnormalnosti. Kod dece su česte hernije, a konstipacija i divertikulitis mogu da se javi i kod dece i kod odraslih - navode u Udruženju.

U odrasлом dobu često se javlja dijabetes i hipotireoza. Hiperakuzija, odnosno osetljivost na jak zvuk, prisutna je kod većine dece i odraslih sa VS, što može da izazove preterane reakcije kao što su napadi panike ili agresivno ponašanje.

- Kod većine obolelih prisutne su intelektualne teškoće u rasponu od lake do umerene, pa i teže. U svim uzrastima karakteristične su dismorfične crte pune usne, široko čelo, kratak i prćast nos, antevertirane

nozdrve, udubljen koren nosa, mala vilica, visok filtrum, malokluzija, strabizam. Kod dece su vidljivi epikantalni nabori oko očiju, puni obrazi, sitni razdvojeni zubi, a u starijem dobu visok vrat i izduženo lice. Dubok i hrapav glas je karakterističan za mnoge osobe - napominju u Udruženju.

Kod većine osoba sa VS, prisutne su teškoće u učenju i intelektualnom razvoju, te grube i fine motorike. Problemi sa orijentacijom u prostoru i vremenu, procenom udaljenosti predmeta, te opažanjem dubine prostora mogu da otežaju i jednostavne zadatke kao što su penjanje stepenicama ili prelazak ulice. Hiperaktivnost i otežana koncentracija su posebno prisutni kod dece. Iako u mlađem dobu znaju da budu preosetljivi na jak zvuk, skoro sva deca i odrasli sa VS obožavaju muziku i uživaju u pevanju.

Ne postoji lek za ovu bolest, ali zdravstveni problemi koji je prate mogu uspešno da se leče. Redovne kontrole kod pedijatra, odnosno izabranog lekara, kao i kardiologa, endokrinologa, gastroenterologa, nefrologa, oftalmologa, neophodne su u različitim uzrastima. Logopedski i defektološki tretmani neophodni su od ranog detinjstva.

Kako kontrolisati HIV infekciju

„U svakom od 25 instituta i zavoda za javno zdravlje na teritoriji Srbije kao i zavoda za zaštitu studenata u Beogradu, omogućeno je tokom cele godine dobrovoljno, poverljivo i anonimno testiranje i savetovanje na HIV koje je besplatno“, rekla je doktorka Vesna Knjeginić ispred Ministarstva zdravlja Srbije.

Realizacija projekta Ministarstva zdravlja i Timočkog Omladinskog Centra za prevenciju i kontrolu HIV infekcije u Srbiji održana je danas u Medija Centru, a projekat je finansiran od strane Globalnog fonda.

Podrškom aktivnostima udruženja građana u oblasti prevencije i kontrole HIV infekcije, Ministarstvo zdravlja započelo je realizaciju projekta Održavanje niske prevalence HIV-a u Srbiji.

Većina pacijenata u svetu ima kasno postavljenu dijagnozu HIV-a. U Srbiji 2018. godine 64 odsto ispitane populacije ima dijagnostikovanu kasnu fazu infekcije.

„Od sada osobe koje žele mogu se bez uputa obratiti lekaru vezano za testiranje“, dodala je Knjeginić.

Poznato je da se virus HIV-a može preneti nezaštićenim seksualnim odnosima, kao i kontaktom sa zaraženom krvlju.

„Ukoliko se propisana antivirusna terapija uzima redovno i koristi prema uputstvima, preko 90 odsto pacijenata može postići uspešnu kontrolu virusa. To znači da osoba inficirana HIV virusom ne može preneti virus drugoj osobi seksualnim putem“, objasnila je Knjeginić.

Timočki Omladinski Centar u periodu od 1. aprila 2019. godine do 31. decembra 2021. godine sprovodi projekat Održivost servisa i programa prevencije HIV-a u Srbiji, podržan od Alijanse za javno zdravlje iz Ukrajine, a finansiran od strane Globalnog fonda.

U okviru ovog projekta Timočki Omladinski Centar sprovodi aktivnosti usmerene na održivost servisa ključne populacije.

„Pariskom deklaracijom započeta je promocija dostizanja određenih ciljeva 90-90-90, odnosno da 99 odsto ispitane populacije zna da ima HIV, 90 odsto živi sa HIV-om i prima terapiju i da 90 odsto bude izlečeno“, rekao je direktor Timočkog Omladinskog Centra Goran Radisavljević.

Izvršni direktor USOP-a Vladimir Antić rekao je da je cilj i ideja da se ovaj projekat realizuje i promoviše u što više ustanova i organizacija, kao i da se apeluje na građane da se redovno testiraju u cilju smanjenja broja obolelih od HIV-a.

Tokom konferencije svečano su potpisani i uručeni Ugovori o realizaciji projekta kojim je Ministarstvo zdravlja podržalo šest udruženja građana, koja će u Beogradu i Novom Sadu sprovoditi programe prevencije sa ključnim populacijama.

Timočki Omladinski Centar podržao je pet udruženja građana iz Srbije sa kojima je svečano potpisao ugovore.

Tih pet udruženja će u narednom periodu sa svojim lokalnim zajednicama raditi na zagovaranju o održivosti HIV servisa usmerenih ka ključnim populacijama.

Najavljen je i sledeće okupljanje povodom iste teme u novembru mesecu ove godine.

ПОЛИТИКА

The screenshot shows a computer monitor displaying the website of the newspaper Politika. The main headline reads "Uskoro više lekova na recept". Below the headline, there is a photograph of a pharmacy shelf filled with various pharmaceutical products. To the right of the article, there is a sidebar with the heading "POVEZANE TEME" and the text "lekovi, recepti". At the bottom of the screen, the Windows taskbar is visible, showing icons for various applications like File Explorer, Google Chrome, and Microsoft Word.

Uskoro više lekova na recept

U planu je i potpisivanje ugovora sa privatnicima i za druge usluge, a ne samo za operacije katarakte i postupke vantelesne oplodnje, najavljuje direktorka RFZO dr Sanja Radojević Škodrić

Nova pozitivna lista lekova biće usvojena na jednoj od sledećih sednica Vlade Srbije i na njoj će se naći medikamenti koji predstavljaju paralelu preparatima koji se trenutno izdaju na recept. U razgovoru za „Politiku“ profesor dr Sanja Radojević Škodrić, direktorka Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (RFZO), naglašava da će se time povećati konkurentnost, ali i – ono što je najvažnije za pacijente – obezbediti sigurnije snabdevanje tržišta.

– Prioritet na ovoj listi je sniženje cena pojedinih lekova. Bitno je da nastavimo da kontinuirano korigujemo cene i da ih snižavamo. U 2018. godini snizili smo cene lekova za više od 95 odsto medikamenata za 0,78 do 55,50 odsto, a 2019. godine za isti broj lekova sniženje je iznosilo od 0,86 do 55,96 – kaže naša sagovornica.

Na naše pitanje, zbog čega do kraja godine pacijenti u Srbiji neće moći da dobiju nove inovativne lekove i kada ih mogu očekivati o trošku RFZO, direktorka ističe da zbog sprovođenja reformi finansijske kontrole u 2019. nisu obezbeđena dodatna sredstva za tu namenu jer je cilj da se postigne što efikasnije i transparentnije finansiranje zdravstva uz potpunu kontrolu nad troškovima. Trenutno RFZO zajedno sa farmaceutskim kompanijama završava reviziju posebnih ugovora i radi na uvođenju novih ugovora, a sve u cilju da se što više lekova nađe na listi. Koji će se od medikamenata na kraju naći na listi, određuje Centralna komisija za lekove, a uloga Fonda je da zajedno sa ministarstvima zdravlja i finansija obezbedi

sredstva za stavljanje tih lekova na listu. Po mišljenju struke, trenutni prioritet su lekovi za lečenje multiple skleroze i karcinoma pluća.

– Krajnji cilj je uvođenje i pravilno vođenje „materijalnog“ rukovodstva. Na korak smo od njegovog uvođenja čime će se steći uslovi za izdvajanje dodatnih sredstava ne samo za inovativnu terapiju već i za druge oblike inovativnih metoda i lečenja pacijenata. Zemlje u regionu možda imaju više lekova na listama ali za razliku od Srbije ne i stabilno funkcionisanje u smislu redovnog plaćanja i stalne dostupnosti lekova pacijentima. Tako je, na primer, BiH stavila sve lekove na listu, ali nisu svi dostupni u svakom momentu. Kod nas je formirana radna grupa od predstavnika RFZO, ministarstava zdravlja i finansija i oni kroz analizu trenutne situacije, projektuju kojima od 200 potrebnih inovativnih lekova dati prioritete i kolika su finansijska sredstva potrebna za stavljanje tih lekova na listu – pojašnjava direktorka RFZO.

U ranijim godinama, farmaceutske kuće su podnosile zahteve za uvođenje inovativne terapije samo jednom godišnje dok je sada omogućen konstantan prijem dokumentacije kao i razmatranje koje se uzima u obzir odmah po prijemu. Samim tim promenjena je i ranija dinamika izlaženja liste lekova (jednom do dvaput godišnje) i danas se liste sa novim medikamentima objavljuju minimum tri puta.

Osim toga, RFZO namerava da i u narednom periodu nastavi saradnju sa privatnim zdravstvenim sektorom i proširi potpisivanje ugovora sa privatnim bolnicama i za druge usluge, a ne samo za operacije katarakte i postupke vantelesne oplodnje, a u skladu sa potrebama prema analizi raspoloživosti i dostupnosti kadrovskih i tehničkih kapaciteta u državnim ustanovama.

– Trenutno se te analize rade i vrlo brzo ćemo izaći sa dobijenim rezultatima. Za biomedicinski potpomognuto oplođenje prvi put su zaključeni ugovori sa privatnim bolnicama 2008. godine i to sa šest bolnica, a ove godine sa 11 privatnih ustanova. Kada govorimo o uslugama operacije presenilne i senilne katarakte u 2019. godini zaključeni su ugovori sa 17 privatnih ustanova – rekla je dr Radojević Škodrić.

Pre uvođenja centralizovanog softvera za liste čekanja broj pacijenata na njima iznosio je nešto više od 100.000. Novi softver uveden je početkom februara 2018. godine i tada je automatski smanjen broj ljudi na listi na 81.332. Naša sagovornica ističe da se najviše čekalo na operaciju katarakte – (više od 30.000 osoba, da bi samo za godinu dana taj broj pao na oko 12.000).

– Dobri rezultati nisu postignuti samo zahvaljujući novom softveru već i dobroj organizaciji samih zdravstvenih ustanova, što je pokazano na primeru onih koji čekaju na kateterizaciju srca. Tu je broj pacijenata umanjen za 86 odsto. Takođe, za 30 odsto je manji broj onih koji čekaju na operaciju kuka – tvrdi direktorka RFZO.

Pre godinu dana ova institucija je pustila u rad kontakt centar kako bi pacijenti mogli da dobiju informacije o ostvarivanju svojih prava iz oblasti zdravstvene zaštite. Najveći broj poziva upućenih kontakt centru odnosio se na pitanja iz oblasti zdravstvenog osiguranja – oko 75 odsto od ukupnog broja poziva. Sledi pozivi u vezi informisanja o ostvarivanju prava na pomagala, prava na bolovanja i to najčešće u vezi odlaska na trudničko odsustvo, kao i pitanja u vezi sa listama čekanja.

"Zdravo srce"

Obaveštavamo Vas da projekat "Zdravo srce", koji organizuje Dom zdravlja "Novi Sad", uz podršku Gradske uprave za zdravstva, nastavlja da sa realizacijom do kraja godine u cilju usvajanja znanja, stavova i veština stanovništva u vezi sa rizicima nastanka i prevencije kardiovaskularnih bolesti.

Projektom je predviđeno besplatno interaktivno predavanje na radnom mestu naših sugrađana i u terminu koji odgovara njihovim radnim obavezama, kao i merenje krvnog pritiska, telesne mase i visine i određivanje BMI i podela edukativnog promotivnog materijala.

U okviru projekta do kraja godine je planirano 10 predavanja na radnim mestima sugrađana, u cilju promocije zdravih stilova života i prevencije nastanka kardiovaskularnih bolesti.

Služba laboratorijske dijagnostike – 38. godina rada

Jedna od devet zdravstvenih službi u okviru Doma zdravlja „Novi Sad“ i ove godine proslavlja 38 godina od svog osnivanja!

Specifičnost rada se temelji na uzorkovanju i analizi biološkog materijala: pored tri centralne laboratorije, analize se rade još i na 23 punkta što nas čini maksimalno dostupnim svakom našem sugrađaninu.

Pokriva teritoriju grada Novog Sada, prigradska naselja i opštinu Sremski Karlovci. Uzorkovanje biloškog materijala, sem po punktovima, obavlja se i u kućnim uslovima po nalogu izabranog lekara.

U našoj laboratoriji pacijenti se ne zakazuju, već se primaju odmah, čim elektronskim putem laboratorija dobije uput od lekara i time uput stigne pre pacijenta. Nakon verifikacije nalaza, rezultati se putem LIS-a

(Laboratorijskog informacionog sistema) prosleđuju u elektronski karton pacijenta, što ih čini vidljivim za sve lekare doma zdravlja tako da pacijent ne mora dolaziti na šalter laboratorije.

U Službi laboratorijske dijagnostike je zaposleno 9 biohemičara, od toga 2 lekara specijalisti kliničke biohemije, 4 farmaceuta-specijalisti medicinske biohemije i 3 medicinski biohemičar. Zatim 57 laboratorijskih tehničara, od toga sedam sa višom strukovnom školom.

U 2018. godini uradili su 2.000.000 analiza (opštih hematoloških analiza, analiza koagulacije, biohemijskih analiza u krvi, serumu, urinu i fecesu) odnosno, tokom 2018. godine u proseku je svakom našem građaninu (svih uzrasta) pruženo po 8 laboratorijskih analiza.

Usluge koje pružaju na primarnom nivou:

Hematološke analize

Biohemijske analize

Analize hemostaze

Analize urina

Analize fecesa (stolice):

Takođe učestvuju i u skrininzima: rano otkrivanje karcinoma debelog creva, ranom otkrivanju kardiovaskularnog rizika i ranom otkrivanju dijbetesa tipa 2.

Rad laboratorije je akreditovan na sedam godina, i ocenjen je najvišom ocenom.